

Motion till riksdagen 2009/10:Sf214

av LiseLotte Olsson m.fl. (v)

Stärkt arbetsskadeförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en reformering av arbetsskadeförsäkringen.

Motivering

Arbetsskadeförsäkringen (LAF) har en lång historik. Nuvarande lag är från 1977 men har haft flera föregångare under 1900-talet. Arbetslivet ska bekosta de kostnader som det orsakar, bl.a. genom en arbetsskadeförsäkring. Effekterna av skadorna är omedelbara men påverkar även framtida försörjningsförmåga.

I början av 1990-talet genomgick Sverige en omfattande ekonomisk kris. Villkoren i försäkringen skärptes av statsfinansiella skäl. Nya regler kom att gälla från 1993. De nya strängare reglerna gjorde dock försäkringen mindre försäkringsmässig och fler arbetsskadade hölls inte skadeslösa. Efter saneringen av statsfinanserna aktualiserades en reform av LAF. Syftet med reformen var att göra om reglerna så att fler arbetsskadade skulle få ersättning och bättre ersättning. Detta dock med stor försiktighet utifrån farhågor om framtida utgiftsökningar.

I proposition 2001/02:81 motiverade regeringen en reformering av arbetsskadeförsäkringen med bl.a. följande:

4.2.4 Regeringens bedömning

Reformeringen av bevisreglerna 1993 har, i förening med den åtstramning i tillämpningen som ansetts ha skett ett par år dessförinnan, medfört en tillämpning av arbetsskadeförsäkringen som enligt vad som anförts i projektgruppens promemoria upplevs som alltför restriktiv. Detta gäller främst muskuloskeletala sjukdomar som drabbar kvinnor i större utsträckning än män. Regelsystemet med en arbetsskadebedömning i två led med olika beviskrav är som framgått av den tidigare redogörelsen otymplig med hänsyn till att det är frågan om ärenden som i första instans inte handläggs av jurister utan av tjänstemän i försäkringskassorna. För

Fel! Okänt namn på

stränga krav på visad skadlig inverkan medför på sikt en risk för en ony-anserad och slentrianmässig arbetsskadebedömning. Om skador som kan vara arbetsrelaterade i stor utsträckning inte godkänns som arbetsskador, kan detta dessutom ha en hämmande effekt på arbetsmiljöarbetet.

Frågan är då om detta syfte uppnåddes. År 2002 utbetalades 7 118 miljoner kronor ur arbetsskadeförsäkringen. År 2007 var siffran nere på 5 808 miljoner kronor och prognosen för 2011 är 4 624 miljoner kronor. LO-TCO Rätts-skydd får in allt färre ärenden.

Enligt socialförsäkringsrapport 2008:3 beviljades 42 % av männen livränta i de fall som rörde problem i mjukvävnader mot 20 % av kvinnorna. När det gäller ryggproblem så godkändes 26 % av männen mot 15 % av kvinnorna. År 2008 hade kvinnorna i snitt 48 % godkännandefrekvens medan männen hade 67 %.

Allt färre ärenden prövas, inget tyder på att det är ett resultat av en snabb förbättring av arbetsmiljöerna. Om nu inte syftet uppnåddes bör en översyn göras av försäkringen och dessa regler. Målet måste vara att när övervägande skäl talar för att det är en arbetsskada så ska kvinnor och män få en rättssäker prövning. Blir det bifall ska principen vara att man ska få en ersättning som innebär att man blir skadeslös.

Översyn

I en översyn bör systemet för kunskapsinhämtning kring olika arbetsskador analyseras. Senaste forskningsrönen behöver snabbt implementeras i besluts-underlagen för Försäkringskassan. Försäkringskassan behöver utökat utrymme att beställa och sammanställa forskning. Detta gäller inte minst kring förslitningsskador i rörelseorganen och psykosociala diagnoser samt andra svårbedömda sjukdomstillstånd.

Även utformningen av bevisregeln behöver utvärderas om den kan ha bi-dragit till att syftet med reformen inte förverkligades. I propositionen uttala-des ett klart syfte med reformen:

Syftet med lättningen i beviskraven är att även skador som på goda medi-cinska grunder kan antas ha sitt ursprung i faktorer i arbetsmiljön ska kunna omfattas av arbetsskadeförsäkringen. Resultat eller rön från om-stridda eller allmänt ifrågasatta medicinska studier kan normalt inte anses med tillräcklig styrka visa att en arbetsmiljöfaktor är skadlig i arbetsska-deförsäkringens mening. En väl utbredd uppfattning bland läkare som har relevanta specialistkunskaper bör däremot kunna läggas till grund för att sådan skadlighet föreligger, även om det inte finns fullständig enighet inom läkarkåren som helhet.

Det fanns alltså ett klart syfte med reformen när det gäller att lätta på bevis-kraven. En annan utgångspunkt för en översyn är principen om att man ska hållas skadeslös. Det som behöver utredas är bl.a. följande:

- ? Inkomst ska vara pensionsgrundande. Eftersom försäkringen ska hålla den försäkrade skadeslös från inkomstbortfall bör även retroaktiv ränta ge pensionsrätt.

Fel! Okänt namn på

- ? Livräntan ska ersätta inkomstbortfallet; en översyn bör göras om hur detta ska ske fullt ut. En fråga som också då bör belysas är om man ska kunna uppbära sjukpenning och livränta samtidigt.
- ? Arbetskadade som fått tänderna skadade har tidigare fått förhandsbesked från Försäkringskassan. Arbetskadade kan nu få ligga ute med stora belopp i väntan på besked.

En översyn av arbetsskadeförsäkringen bör därför göras med syftet att kvinnor och män ska få en rättssäker process och att de som fått en arbetsskada godkänd ska hållas helt skadeslösa. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 september 2009

LiseLotte Olsson (v)

Marianne Berg (v)

Josefin Brink (v)

Kalle Larsson (v)

Torbjörn Björlund (v)

Egon Frid (v)